

KIRGIZ SAYIŞTAYI'NIN KAPASİTE GELİŞTİRME FAALİYETLERİ

A. Ömer KARAMOLLAOĞLU*

Sunuş

Kırgız Sayıştayı, son yıllarda kapsamlı şekilde kapasite geliştirme faaliyetleri yürütmektedir. Büyük ölçüde uluslararası donör kuruluşlar tarafından finanse edilen bu faaliyetler, bu genç kurumu Kırgız kamu fonlarının bekçisi olacak şekilde yapılandırmaktadır.

T.C. Sayıştay Başkanlığı 2009 yılından itibaren projelerde görevlendirdiği danışmanlar marifetiyle söz konusu kapasite geliştirme çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır. 2010 yılında Türk Sayıştayı ile Kırgız Sayıştayı arasında bir İşbirliği Anlaşması imzalanmış ve 2011 yılında Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı'nın (TİKA) katkılarıyla Sayıştay'ın kendi geliştirdiği projelerle doğrudan yardıma başlanmıştır.

Kırgız Sayıştayı tarafından sınırlı kaynaklarla çok zor şartlar altında yürütülen kapasite geliştirme çalışmaları, benzer kurumlar için önemli dersler içermektedir.

Kırgız Sayıştayı Hakkında Kısa Bilgi

Yasal statü

Kırgız Sayıştayı 1996 yılında kurulmuş olan genç bir kurumdur. 2000 yılında Devlet Mali Müfettişlik Dairesi ile birleştirilmek suretiyle Kırgızistan'ın tek yüksek denetim kurumu haline getirilmiştir. 2004 yılında yenilenen denetim yasası, Kırgız Sayıştayı'nın gücünü önemli şekilde artırmış ve statüsünü yükseltmiştir.

Kırgız Anayasası, Kırgız Sayıştay Başkanı'nın göreve getirilmesine ve azline ilişkin hükümler içermektedir. Bunlara göre Başkan, Devlet Başkanı'nın önerisi üzerine Kırgız Milli Meclisi (Cogorku Keneş) tarafından beş yıllık bir süre için seçilmektedir. Başkan'ın görevden ayrılması aynı prosedüre tâbidir.

* Sayıştay Uzman Denetçisi, Eğitim Grup Başkanı

Yönetim yapısı

“Konsey”, Kırgız Sayıştayı'nın en üst karar organı olup, Başkan, Meclis tarafından seçilen sekiz üye¹, Devlet Başkanı'nın bir temsilcisi ve iki milletvekilinden oluşur. Konsey, kurumun stratejik planlarıyla uygulama planlarını, bütçesini, ikincil mevzuatını ve denetim raporlarını onaylama yetkisine sahiptir. Buna mukabil kurumun günlük işleyişinde Başkan'ın önemli yetkileri bulunmaktadır.

Üyeler, seçilmiş olmaları sebebiyle kurumda önemli bir rol oynamaktadırlar. Geleneksel olarak üyeler kendilerine doğrudan bağlanan grupların faaliyetlerini yönetirler.

Denetim yetkisi

Kırgız Sayıştayı, “Kırgız Cumhuriyeti'nde kamuya ait olan tüm merkezi ve yerel kuruluşların, işletme ve kurumların denetçisi”² olarak tanımlanmaktadır. Buna ek olarak denetlenen kurumların bilgi, belge ve tesislerine erişimi yasa hükümleriyle açık bir şekilde teminat altına alınmıştır.

Denetim yasası, Kırgız Sayıştayı'nın uluslararası standartlar çerçevesinde denetim yapmasını, denetim sonucunda kurumlara önerilen uygulamaların izlenmesini ve faaliyetleri hakkında düzenli olarak medyaya bilgi vermesini öngören hükümler içermektedir.

Kırgız Sayıştayı'nın Görevlerini Yerine Getirirken Karşılaştığı Başlıca Güçlükler

Eski bir sistemin reforme edilmesi ihtiyacı

Kırgız Sayıştayı nispeten yeni bir kurum olmasına rağmen çalışma yöntemleri Sovyetler Birliği döneminde kurulan eski sisteme dayanmaktadır. Aynı şeyin Kırgız Cumhuriyeti'nin kamu mali yönetim yapısı hakkında söylenmesi de mümkündür. Cumhuriyetin kurulmasından itibaren özellikle gelişmiş ülkelerin sivil toplum kuruluşları ve Dünya Bankası, söz konusu sistemin değiştirilmesi için yoğun çabalar sarf etmişlerdir. Son on yıl içinde tüm Kırgız kamu kurumları, yabancı donör kuruluşlar tarafından finanse edilen sürekli reform teşebbüsleri sebebiyle yoğun bir baskı altında çalışmışlardır.

¹ Kırgız Sayıştayı'nda Meclis tarafından seçilen üyeler, İngilizce karşılıkları ile “Auditor”, normal denetçiler ise “Inspector” olarak adlandırılmaktadır.

² 13.08.2004 tarihli, 117 nolu Kırgız Cumhuriyet Kırgız Sayıştayı Kanunu, Madde 5

Kırgız Sayıştay'ı da söz konusu reformlardan payını alarak güçlü bir denetim yasası ve yeni bir stratejik plan ile donatılmış ve yeni denetim metodolojilerinin uygulanması yönünde adımlar atmıştır. Ancak, gerek Kırgız Sayıştay'ının gerekse kamu mali yönetiminin reformları hazmetmesinin zaman alan ve sürekli uyarılama gerektiren bir iş olduğu görülmektedir. Buna ek olarak, bir kısım reformların tasarımı ve bunlara uyum sağlanmasındaki bazı sorunların, sistemin işlerliğini menfi yönde etkilediğini söylemek mümkündür. Özellikle Kırgız Sayıştay'ı bünyesinde gerçekleştirilen ilk reformlarda, ülkedeki mevcut sistemin ve kurum kültürünün yeterince anlaşılammış olması, sonuçsuz kalan çalışmalar yürütülmesine sebep olmuştur.

Bağımsız çalışmanın önündeki riskler

Denetim Yasası, Kırgız Sayıştay'ının faaliyetlerinin “mali, işlevsel ve kurumsal bağımsızlık”³ prensipleri çerçevesinde yürütüleceğini belirtmekte, ancak diğer maddelerinde Kırgız Sayıştay'ının, Devlet Başkanı, Meclis, Hükümet ve kolluk kuvvetlerinin talepleri üzerine denetim yapmakla yükümlü olduğunu da ifade etmektedir. Bu kurumların denetim talepleri, bazı yıllarda Kırgız Sayıştay'ının yıllık iş yükünün %80'ini oluşturacak seviyeye ulaşmıştır.

2008 yılında yürütülen bir projede bu hususun tenkit edilmesi, kolluk kuvvetlerinin taleplerinin sınırlandırılmasına yol açmış ve takip eden yıllarda yıllık iş programı büyük ölçüde Kırgız Sayıştay'ının öngörülerine uygun şekilde yürütülmüştür. Ancak, 2010 yılında yürütülen denetim çalışmalarının büyük bir kısmı yine dış paydaşların talebi üzerine gerçekleştirilmiştir.

Ancak, bağımsızlıkla çelişir görünse de, ülkenin içinde bulunduğu geçiş sürecinin niteliği gözönünde bulundurulduğunda, söz konusu mekanizmaların yolsuzlukla mücadelede Kırgız Sayıştay'ını ön plana çıkarttığı ve önemli bir itibar artışı sağladığını söylemek mümkündür. Paydaşların talebi üzerine yapılan denetim çalışmaları sonucunda, “2010 Yılı Raporu”na göre Kırgız Sayıştay'ının tespit ettiği kamu zararının boyutu bir önceki yıla kıyasla 10 kat artmıştır.⁴ Ancak, bunun 2010 yılında gerçekleşen devrim sonrasında yürütülen yolsuzlukla mücadele çalışmaları sonucu oluşan arızı bir durum olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

³ 13.08.2004 tarihli, 117 nolu Kırgız Cumhuriyeti Sayıştay Kanunu, Madde 6

⁴ Kırgız Sayıştay'ının 2010 Yılı Raporu, sf. 2, “Başkan'ın Mesajı”ndan

Denetimin niteliği ve uluslararası standartlara uygunluğu

Denetim yasası mali denetimi ve performans denetimini açık bir şekilde tanımlamakta ve denetimin uluslararası standartlara göre yürütüleceğini belirtmektedir. Ancak, pilot denetim aşamasındaki birkaç denetim çalışması hariç tutulursa, Kırgız Sayıştayı'nın çalışmalarının genellikle sınırlı ve katı bir uygunluk denetimi çerçevesinde yürütüldüğü görülmektedir. Sovyet sisteminden kalan anlayışla denetim, tekil işlemlere ve mevzuata aykırılıkların tespit edilmesine odaklanmıştır. Denetim bulguları, bu sorunları üreten sistemle ilişkilendirilmemektedir. Denetlenen kurumlara yapılan öneriler genellikle fazla ödenen tutarların tahsilâtına ilişkindir ve izleme çalışmaları da tahsilâtın gözetiminden ibarettir.

Yolsuzlukla mücadele

Kırgız Sayıştayı'nın önündeki en büyük sorun, sistematik yolsuzluğun etkin olduğu bir kamu mali yönetim sisteminde şeffaflık ve hesap verme sorumluluğunun tesis edilmesidir. Kamu çalışanlarının düşük hayat standardı bu sorunu daha da ağırlaştırmakta ve rüşvetin ortadan kaldırılmasını zorlaştırmaktadır. Son yirmi yıl içindeki gelişmeler, yolsuzluğu kamu kesiminde kurumsal kültürün bir parçası haline getirmiştir.

Kırgız Sayıştayı bu kültürden kurtulmak amacıyla kayda değer çalışmalar yürütmekte, bu amaçla önce kendi personeli ardından da diğer kamu kurumlarında yolsuzluğu ortadan kaldıracak bir kültür oluşturmaya ve bunu destekleyecek kontroller ve iş ortamları oluşturmaya gayret etmektedir.

Dünya Bankası Tarafından Finanse Edilen Kapasite Geliştirme Çalışmaları

Birçok donör kuruluşla birlikte çalışmış olmasına karşın, Kırgız Sayıştayı'nın kapasite geliştirme çalışmalarına en önemli katkısı Dünya Bankası yapmıştır. Dünya Bankası katkısının önemli bir kısmı, Uluslararası Kalkınma Fonu (International Development Fund – IDF) tarafından “Kamu Sektörü Denetimi İçin Kapasite Geliştirme” hibesi çerçevesinde sağlanmıştır. 2008–2011 yılları arasında kullanılan söz konusu hibe çerçevesinde tecrübeli bir kamu denetim kuruluşu ile bir eşleştirme anlaşması yapılması ve danışmanlık hizmetleri sağlanması öngörülmüştür.⁵

⁵ “Report on the Review of Progress Regarding the IDF Grant to the Accounts Committee of the Kyrgyz Republic” isimli rapordan, William Radburn (danışman), Haziran 2010

Kurum stratejik planının geliştirilmesi

Yukarıda belirtilen hibe ile finanse edilmeyen faaliyetlerden biri olan stratejik plan, Mayıs 2008'de bir uluslararası danışman tarafından geliştirilmiştir. Stratejinin geliştirilmesi, kapsamlı bir durum analizine ve "odak grup" toplantılarına dayandırılmıştır. Hazırlanan stratejik plan Kırgız Sayıştayı için beş ana hedef belirlemekte ve bunların her birine ulaşmak için faaliyet planları tanımlamaktadır.

Bu, Kırgız Sayıştayı'nın ilk stratejik planıdır ve günlük faaliyetlerle ve btyle ilişkisi kurulmamış yalıtılmış bir dokümandan ibaret olduğu için uygulanabilirlik açısından önemli zaafklar içermektedir. Bunlara rağmen Kırgız Sayıştayı, farklı yöntemlerle de olsa, stratejik plan tarafından belirtilen doğrultuyu büyük lde korumuştur.

Bir eğitici havuzunun oluşturulması

Kırgız Sayıştayı, 2009 yılında 10 Eğitim Uzmanı yetiştirmek amacıyla kapsamlı bir kurs düzenlemiştir. Söz konusu eğitim programı, "Kurs Tasarımı ve Geliştirilmesi" ve "Sunum Teknikleri"nden ibaret olan iki ana bölümden oluşmaktadır. Program, INTOSAI Gelişme İnisiyatifi (IDI) tarafından geliştirilen ve tanınmış "Sistemantik Eğitim Yaklaşımı"na dayanan eğitim materyalleri kullanılarak yrtlmştir.

Eğitim uzmanlığı programı, Türk Sayıştayı'ndan bir danışman gzeti-minde, biri Kırgız Sayıştayı'ndan, diğeri Rusya Federasyonu Sayıştayı'ndan olmak üzere iki eğitim uzmanı tarafından sunulmuştur.

Bu çalışmaya paralel olarak eğitim kapasitesinin uzun vadede sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, uygulanacak eğitim faaliyetlerinin çerçevesini tanımlayan bir Eğitim Rehberi taslağı hazırlanmıştır.

Kırgız Sayıştayı 2009 ve 2010 yıllarında bir dizi eğitim faaliyeti gerçekleştirmiş olup bu eğitimlerde yeni eğitim uzmanlarından önemli lde yararlanmıştır.

Eğitim stratejisinin geliştirilmesi

Kırgız Sayıştayı'nda bir eğitim stratejisi geliştirilmesine yönelik ilk adımlar kurumsal stratejik planın geliştirilmesi aşamasında 2008 yılında atılmıştı. 2009 yılında, Türk Sayıştayı'ndan bir danışmanın katkısıyla söz

konusu çalışma yeniden değerlendirilmiş ve kapsamlı bir eğitim stratejisi oluşturulacak şekilde geliştirilmiştir.

Bir eğitim ihtiyaç analizine dayanan strateji, kısa dönemde nakit bazlı muhasebe ve bununla ilişkili standartlar üzerinde odaklanmakta, uzun dönemde de mali denetim eğitimleri verilmesini öngörmektedir.

Eğitim programları

Kırgız Sayıştayı, eğitim stratejisinin geliştirilmesini takiben hedeflerine ulaşmak amacıyla birkaç eğitim programını uygulamaya koymuştur:

Bu eğitim programlarının ilki, yeni yetiştirilen eğitim uzmanları tarafından, Kırgız Sayıştayı'nın cari denetim uygulamaları üzerine verilmiştir. Üç kere sunumu yapılan söz konusu eğitim programı ile mevcut denetim uygulamalarına ek olarak, denetimin planlama ve raporlama aşamalarının kısmen revize edilmesi ve uluslararası denetim standartlarına daha yakın bir çerçeve oluşturulması hedeflenmiştir.

Buna ek olarak, yerel bir uzmanın katkısı ile nakit bazlı yeni muhasebe sistemi hakkında bir eğitim programı geliştirilmiştir. Yeni muhasebe sistemi, kamu kesiminde uluslararası muhasebe standartlarının benimsenmesi çalışmaları sonucunda uygulamaya konulmuş olup, denetçilerin bu konu üzerinde eğitilmesi, Kırgız Sayıştayı'nın eğitim stratejisinin temel hedefleri arasında yer almaktadır.

Eşleştirme projesi

Dünya Bankası hibesi ile finanse edilen faaliyetlerden biri de mali denetim üzerinde yürütülen eşleştirme projesidir. Kırgız Sayıştayı, eşleştirme ortağı olarak, benzer bir tarihi arka plana sahip olan Letonya Devlet Denetim Ofisini seçmiştir. Eşleştirme anlaşması çerçevesinde, mali denetim uygulaması için kapasite oluşturulmasını hedefleyen faaliyetler yürütülmüştür.

Eşleştirme faaliyetleri ilk eğitimin verildiği bir çalışma gezisi ile başlamıştır. Projenin temel faaliyetleri bir mali denetim rehberi geliştirilmesi ve pilot uygulamaların yapılmasından ibarettir. Geliştirilen rehberin gözden geçirilmesini ve ilk taslağın tamamlanmasını takiben birkaç pilot denetim çalışması yürütülmüştür. Proje faaliyetlerinin, iş planı uyarınca rehberin gözden geçirilmesi ve bunu takip edecek yaygın eğitim ve denetim çalışmaları ile devam etmesi hedeflenmektedir.

Uluslararası konferanslar

Bahsi geçen reformlar kapsamında Kırgız Sayıştayı en büyük zorluğu, mali denetimin uluslararası standartlara göre uygulanması konusunda yaşamaktadır, zira bu, klasik denetim anlayışında önemli bir değişiklik yapılmasını gerektirmektedir. Söz konusu uygulama, yerleşik kurum kültürünü değiştirmenin ötesinde, raporun muhataplarını da ilgilendirmektedir.

Bu çerçevede, mali denetim uygulamaları ile ilgili faaliyetleri desteklemek amacıyla 2011 yılı Mayıs ayında Kırgız Sayıştayı, "Sayıştayların Faaliyetlerinin ve Parlamentolarla Etkileşim Sistemlerinin Geliştirilmesi" konulu bir uluslararası konferans düzenlemiştir.

İkinci bir uluslararası konferans 2011 yılı Ekim ayında "Bütçe Sisteminde Őeffaflıęa İlişkin Sorunlar ve Kamu Denetiminin Rolü" konusunda düzenlenmiştir.

Söz konusu konferanslarda Parlamenter sistemlerde yüksek denetim kurumlarının rolü, bütçe sisteminin Őeffaflıęının nemi ve buna ulaşmada denetimin rolü konuları üzerinde durulmuştur.

Raporlama kapasitesinin geliřtirilmesi⁶

Denetim Yasası gereğince Kırgız Sayıştayı her yıl, bir önceki yılda gerçekleştirdiği faaliyetleri konu alan bir "Yıllık Rapor" hazırlamakta ve Devlet Başkanı ile Meclise göndermektedir. Bu rapor, Őeffaflıęın temin edilmesi için Kırgız Sayıştayı'nın sahip olduğu en önemli araçtır.

Ancak, 2008 yılında yapılan bir değerlendirmede, geleneksel olarak hazırlanan bu raporun formatı, içeriği ve üslubunun kendisinden beklenilene yerine getirmek için yetersiz olduğu belirtilmiştir. Bu raporlar uzun ve tekdüze bir yapıda olup, yüzlerce denetim bulgusunun detaylı bir Şekilde tek tek sıralanmasından oluşmaktadır. Bu sorunlar sebebiyle Kırgız Sayıştayı yıllık raporların geliştirilmesini öncelikli hedeflerden biri olarak belirlemiştir.

Yıllık raporlar üzerinde yürütülen alışma, Türk Sayıştayı'ndan bir danışmanın desteği ile 2009 yılında başlamış ve iki raporlama dönemi boyunca devam etmiştir. Söz konusu çalışmalar, temel zaafaların belirlendiği

⁶ "Mission Report on the Development of Annual Report for IDF Capacity Building for Public Sector Auditing Grant" isimli rapordan, A. Ömer Karamollaoğlu (Danışman), Mart 2010

bir durum analizi ve analiz sonuçlarına göre hazırlanan bir çalışma planı çerçevesinde yürütülmüştür.

Program çerçevesinde, Kırgız Sayıştayı personeli arasından seçilen bir ekibe danışman tarafından “Veri Analizi ve Sunumu”, “Raporlama” ve “Veri Sunumunda MS Excel Programının Kullanımı” konularında eğitim verilmiştir. Çalışmanın takip eden safhasında bir “Raporlama Rehberi” hazırlanmış ve kalite kontrol listeleri oluşturulmuştur.

Söz konusu hazırlık çalışmalarını takiben danışman, raportör ekibin 2009 ve 2010 yılı Yıllık Raporlarını geliştirmelerine rehberlik etmiştir. Çalışmalar sonucunda temel konulara odaklanan, bu konuları makul analizlerle, grafik ve tablolarla destekleyen, okunaklı raporlar hazırlanmıştır. Raporlar Meclis ve kamuoyunun müspet ilgisine mazhar olmuştur.

Yıllık planlama çerçevesinin geliştirilmesi⁷

Kırgız Sayıştayı'nın önündeki temel sorunlardan biri, denetim alanı içindeki tüm kamu kurumlarının ve bunlara bağlı alt birimlerin tanımlandığı bir denetim kütüğü oluşturulamaması olmuştur. Kırgız Sayıştayı'na mahsus olmayıp, kamu kesiminde yaşanan genel bir dağınıklıktan kaynaklanan bu sorun, yıllar boyunca denetime ait yıllık planların etkin bir şekilde hazırlanmasını imkânsız hale getirmiştir.

Bu zorluk sebebiyle Kırgız Sayıştayı, denetim faaliyetleri için, bir kurum listesinden ibaret olan oldukça “genel” planlar hazırlamakla iktifa etmiştir. Şartların zorlaması sebebiyle denetim iş yükünün büyük bir kısmının, sürekli olarak güncellenen “canlı” bir genel plan altında yürütülmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu yapı, yıllık planlama için sağlıklı bir altyapı oluşturulmasını öncelikli bir hedef haline getirmiştir.

Yıllık denetim planlamasına ilişkin bir çerçeve hazırlama çalışmaları 2010 yılında, Türk Sayıştayı'ndan bir danışmanın katkıları ile başlatılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında yıllık planın hazırlanmasına ve gözden geçirilmesine ilişkin iş süreçleri tanımlanmış, bunu takiben denetlenecek

⁷ “Interim Report on the Development of the Annual Report and Annual Plan for IDF Capacity Building for Public Sector Auditing Grant” isimli rapordan, A. Ömer Karamollaoğlu (danışman), Aralık 2010

kurumların önceliklendirilmesinde ve seçiminde temel alınacak kriterler geliştirilmiştir.

Bu dönemde Kırgız Sayıştayı bünyesinde iş süreçlerinin otomasyonunu hedefleyen ayrı bir projenin başlatılmış olması sebebiyle, yıllık planlama çerçevesinin de otomasyon sisteminin bir parçası olmasına karar verilmiştir. Bu karara bağılı olarak planlama çerçevesi, bir yazılım modülü geliştirilmesinde temel alınacak algoritmayı ve iş süreçlerini içerecek şekilde revize edilmiştir.

Yıllık planlama modülünün geliştirilmesine ilişkin çalışmaların 2012 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

GIZ⁸ Tarafından Finanse Edilen Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

2010 yılında Kırgız Sayıştayı, iş ve kalite kontrol süreçlerini geliştirme kararı almış ve bunu gerçekleştirmek amacıyla Alman yardım kuruluşu GIZ'nin mali ve teknik desteğıyle bir iş süreçleri otomasyon projesi başlatmıştır.

Projenin ilk aşamasında analistler yardımıyla Kırgız Sayıştayı'nın mevcut iş süreçleri tanımlanmıştır. Takip eden aşamada mevcut iş süreçleri analiz edilerek sorgulanmış ve yeni bir bilgisayar programının temelini oluşturacak şekilde modifiye edilmiştir.

Söz konusu pilot program 2011 yılında, web tabanlı SimBASE⁹ adında bir platform üzerinde geliştirilmiştir. Program geliştirmenin ilk aşaması tamamlanmış olup 2011 yılı Ekim ayı itibarıyla ilk versiyonun testlerinin tamamlanması hedeflenmiştir. Kurum bazında uygulamaya başlanmadan, bir pilot uygulama süreciyle programın işlerliğinin irdelenmesi hedeflenmektedir.

2012 yılında otomasyon projesinin ikinci aşamasının uygulanması ve temel çerçevesi oluşturulan yıllık planlama modelinin programa entegre edilmesi hedeflenmiştir.

⁸ Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (Alman Uluslararası İşbirliği Örgütü)

⁹ <http://www.simourg.com>

T.C. Sayıştay Başkanlığı Ve Kırgız Sayıştay Arasındaki İlişkiler

Kırgız ve Türk milletleri arasında tarihten gelen bağların etkisiyle iki ülkenin yüksek denetim kurumları arasında da tabii bir yakınlık bulunmaktadır. Buna rağmen, iki kurum arasındaki ilişki, 1995 yılında kuruluşundan itibaren ECOSAI bünyesindeki çalışmalarla sınırlı kalmıştır.

2009 yılından itibaren Sayıştay Başkanlığı, Kırgız Sayıştay'ının kapasite geliştirme faaliyetlerine gönderdiği eğitimciler ve danışmanlar marifetiyle destek sağlamıştır. Bugüne kadar Türk Sayıştay mensupları marifetiyle 8 misyon tamamlanmıştır.

2010 yılında, Kırgız Sayıştay Başkanı'nın T.C. Sayıştay Başkanlığı'nı ziyareti sırasında iki kurum arasında bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma, kurumlar arasında yürütülecek eğitim faaliyetleri ve bilgi transferi üzerinde odaklanmakta ve daha yakın bir işbirliği çağrısında bulunmaktadır.¹⁰

Eğitim ve denetim stajı hakkındaki mutabakat zaptı¹¹

2011 yılında Türk Sayıştay Başkanı'nın Kırgızistan'ı ziyareti sırasında Kırgız Sayıştay personeline verilecek dil eğitimine ve denetim stajına ilişkin bir memorandum imzalanmıştır. İki ülke Sayıştay'ına ilave olarak memorandumun diğer tarafları Bışkek Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) ve Türk İşbirliği ve Kalkınma Ajansı (TİKA)'nın Bışkek Koordinatörlüğü'dür.

Memorandum çerçevesinde yürütülecek programın ilk aşamasında TÖMER'in Kırgız Sayıştay personeline Türkçe dil eğitimi vermesi öngörülmüştür. Bu programdan başarı ile mezun olanlar ikinci aşamada Türkiye'de en fazla 10 ay sürecek olan bir denetim stajına davet edileceklerdir. Programın finansmanı TİKA tarafından karşılanacaktır.

Proje çerçevesinde Kırgız Sayıştay bünyesindeki ilk Türkçe sınıfı 2011 yılı Eylül ayında 20 kursiyerle açılmıştır. Programın ikinci aşamasının, dil eğitimlerine bağlı olarak 2012 yılı sonunda başlaması öngörülmektedir.

¹⁰ "Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay ile Kırgızistan Cumhuriyeti Sayıştay Arasında İşbirliği Anlaşması", Ankara, 21 Eylül 2010

¹¹ Sayıştay Başkanlığı, Kırgız Cumhuriyeti Sayıştay, TİKA Bışkek Program Koordinatörlüğü ve Bışkek TÖMER Müdürlüğü arasında 18 Mayıs 2011 tarihinde imzalanan "Kırgız Cumhuriyeti Kırgız Sayıştay Türkçe Dil Eğitimi ve Denetim Staj Programına İlişkin Mutabakat Zaptı".

Değişim Yönetimi Sorunu

Bu kadar çok sayıda reform teşebbüsü, kaçınılmaz bir şekilde, Kırgız Sayıştayı personeli arasında değişime karşı hatırı sayılır bir direnç doğmasına sebep olmuştur. Kırgız Sayıştayı, kısa tarihi boyunca çok sayıda reform çabasına maruz kalmıştır. Personel arasında, bu reformların faydası hususunda –pek de yersiz olmayan– genel bir hayal kırıklığı bulunmaktadır.

Bu hayal kırıklığının ortaya çıkışını ilk reform çabalarıyla ilişkilendirmek mümkündür. Kırgız Sayıştayı'nda uygulanmaya çalışılan ilk kapsamlı reformlar olan yeni Denetim Yasası ve Kurumsal Stratejik Plan, kurumun devasa adımlar atmasını ve aniden gelişmiş bir yapıya geçmesini öngörmüştü. Bunların başarılması, Kırgız Sayıştayı'nın kapsamlı kültürel, metodolojik ve kurumsal değişiklikleri hayata geçirmesine bağlıydı. İlave olarak, reformların başarısı, içinde bulunulan mali sistemin ve Kırgız Sayıştayı'nın paydaşlarının da değişmesini gerektiriyordu.

Söz konusu reformların yapıldığı dönemin şartları altında bu büyük adımların hepsinin bir arada atılması ve ilk teşebbüste başarılı olunması mümkün değildi. Nitekim hazırlanan Denetim Yasası ve Stratejik Plan uygulamaya tam olarak geçirilemedi. Sonuçta reformlar yarım kaldı ve Kırgız Sayıştayı personelinin reformlara karşı duyduğu güvenin yitirilmesine sebep oldu.

Kurumsal kültürün doğurduğu ve büyük ölçüde güven kaybından kaynaklanan bu direnç, bazı reform teşebbüslerini yavaşlatırsa ve hedeflere ulaşılmasını güçleştirirse de, gelişmeyi durduramamıştır. şaşırtıcı bir şekilde değişime gösterilen direnç, kurum üst yönetiminin reformların yönü ve gerekliliği hakkında daha da bilinçlenmesine ve projelere giderek artan ölçüde sahip çıkmasına yol açmıştır.

Yine de değişim yönetimi, Kırgız Sayıştayı'nın gelecekte uygulayacağı tüm kapasite geliştirme faaliyetlerinde özel önem verilmesi gereken konulardan biri olarak durmaktadır.

